

- 1). Чи могла все це зробити одна людина?
- 2). Чи схожі умови мешкання в біонавтів та Мета Деймона?
- 3). Чи буде колись повторення такого експерименту?

Таким чином, при викладанні природничих дисциплін у старшій школі коли учень має достатній багаж природничих дисциплін при вивченні теми «Біосфера» рекомендовано виконувати даний проєкт оскільки хоча він і є суто теоретичним та описовим, але критичні питання та творчі завдання повністю сповідують філософію нової української школи. Також в даному випадку формується особистісне ставлення до природи в цілому, а наявність не тільки текстового матеріалу для опрацювання але й робота з відео фрагментами дозволяють учню більше поглибитись в глибину не тільки досліджуваного проєкту «Біосфера-2» а екстраполювати отриманні знання у відкритий світ.

Список використаних джерел

1. Концепції сучасного природознавства : підручник / Карпов Я. С. та ін.; Київ : Професіонал, 2004. 496 с.
2. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США : монографія / А. П. Джурило, О. З. Глушко, О. І. Локшина та ін. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.
3. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції : підручник. Київ : Книга, 2005. 528 с.

Ольга Фунтікова

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної освіти,
Маріупольський державний університет
(м. Київ, Україна)

ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ КАФЕДРАЛЬНОЇ ТЕМИ: ПРОБЛЕМАТИКА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

На проміжному етапі педагогічного дослідження комплексної кафедральної теми «Інноваційно-технологічні засади підготовки фахівців до роботи в інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти» (державний реєстраційний номер 0120U102548) нами осмислено основні теоретичні положення. Визначено систему діагностичних методик щодо складників готовності фахівця до роботи в інклюзивному середовищі ЗДО, критерії, показники та рівні сформованості цієї готовності; розроблено структурно-логічні блоки моделі підготовки фахівця дошкільного профілю в контексті проведення педагогічного експерименту.

Наведено нормативно-законодавчі, економічні, соціальні, технологічні детермінанти, що впливають на становлення нової інклюзивної освітньої моделі суспільства, де системно реалізуються права на розвиток, навчання й виховання дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами (дітей з ООП) та дітей з обмеженими можливостями здоров'я (дітей з ОМЗ) в інклюзивному середовищі закладів дошкільної освіти. Інклюзія як державна освітня політика дає змогу реалізувати можливості дітей у різноманітних освітніх програмах. Вона забезпечує всіх дітей досягненнями культурного, соціального життя, освіти й комунікації незалежно від їх фізичних і розумових можливостей. Є розуміння необхідності дотримання фахівцями дошкільного профілю положень щодо імплементації права

дитини на освіту як засобу її соціалізації серед нормотипових дітей дошкільного віку. Саме з такої позиції почала змінюватися попередня державна соціально-медична модель супроводження дитини на інклюзивну, чому безпосередньо сприяли нормативні документи державного та міжнародного рівнів. Інклюзивна освіта стає соціокультурним феноменом, у контексті якого трансформуються освітня культура й освітня політика держави, позитивний педагогічний досвід набуває масової практики, де враховують відмінності освітніх потреб дітей дошкільного віку, а педагогічні колективи ЗДО усувають мовленнєві, комунікативні та інші бар'єри, що раніше перешкоджали такій можливості. Цей соціокультурний феномен свідчить про інший стан свідомості суспільства та держави [1, с. 7].

Теоретичним положенням кафедральної теми є набуття кваліфікації фахівцем як сукупності педагогічного досвіду в роботі з дітьми дошкільного віку на основі системи цінностей і світогляду, професійних знань, умінь та комунікацій, необхідних для виконання функцій в обраній професійно-педагогічній сфері, у тому числі щодо організації роботи в інклюзивному середовищі ЗДО. Варто розглядати підготовку фахівця як систему набуття ним упродовж усього періоду навчання в університеті спеціальних компетентностей, що відображають кількісні та якісні показники знань, умінь, комунікацій і автономних відповідальностей у виконанні професійних функцій у ЗДО різних типів та форм власності. Компетентнісний підхід у підготовці фахівця до роботи в інклюзивному середовищі передбачає цільову орієнтацію процесу підготовки вихователя на формування професійно-інклюзивної компетентності як інтегрованої характеристики, яка визначає здатність вирішувати професійні завдання, що виникають у реальних ситуаціях з дітьми різних інклюзивних категорій.

Обґрунтовано, що підготовлений фахівець дошкільного профілю може успішно організувати безбар'єрне інклюзивне середовище для здійснення навчально-виховного процесу як для дітей з нормотиповим рівнем розвитку, так і для дітей з особливими освітніми потребами та забезпечити їх психолого-педагогічний супровід.

Підготовка фахівця до роботи в інклюзивному середовищі ЗДО відображає знання про рівні підтримки – обсяг тимчасової або постійної підтримки в освітньому процесі дітей відповідно до їх індивідуальних потреб; знання про ресурсну та сенсорну кімнати, що має відповідний розподіл функціональних зон, призначених для розвитку дітей, зокрема з особливими освітніми потребами, з метою гармонізації їх психоемоційного стану й психологічного розвантаження, надання (проведення) індивідуальних та/або групових психолого-педагогічних і корекційно-розвивальних освітніх послуг; розуміння необхідності приведення території закладу, будівель та приміщень у відповідність із вимогами державних будівельних норм щодо закладів дошкільної освіти в контексті інклюзивності, створення відповідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази, у тому числі навчально-методичних посібників, навчально-дидактичного та ігрового обладнання.

Визначено, що підготовлений фахівець дошкільного профілю керується в організації навчально-корекційної роботи з дошкільниками системою принципів.

Основні принципи роботи з дітьми різних інклюзивних категорій:

– гуманізму – визнання дитини з особливими потребами вищою цінністю й метою соціально спрямованої педагогічної дії вихователя; створення освітньої траєкторії дитини не лише для засвоєння певних знань і вмінь, а й для формування певних ціннісних орієнтацій;

– антропоцентризму – забезпечення комфортних, безконфліктних і безпечних умов навчання дитини з ООП, реалізація її природного потенціалу, актуалізація вітагенного досвіду;

– педагогічної підтримки – розроблення системи педагогічних розвивальних, виховних дій, орієнтованих на підтримку особистого успіху, мінімізацію труднощів дитини в корекційно-розвивальному процесі;

– суб'єктності – реалізація суб'єктної позиції в процесі спілкування, демонстрація поваги до дитини, розуміння її проблем, здатність стимулювати до самостійного виправлення помилок, пробудження в ній віри в успіх власної діяльності;

– індивідуального підходу – створення комфортного розвивального чи компенсаторного середовища з урахуванням індивідуальних особливостей дітей (характеру нозологій);

– діяльнісного підходу – організація спілкування на основі рівноправної партнерської взаємодії з метою профілактики, розвитку та корекції порушень, а також як гуманної освітньої діяльності.

Отже, «формується і впроваджується нова освітня норма – створення умов для активної участі у житті» [2, с. 4] в інклюзивному середовищі ЗДО для всіх дітей дошкільного віку, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел

1. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навчально-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

2. Софій Н. З., Найда Ю. М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : навч.-метод. посіб. для кер. загальноосвіт. навч. закл. / кол. авт.: Л. І. Даниленко, А. А. Колупаєва, Н. З. Софій та ін. ; за заг. ред. Л. І. Даниленко ; передм. Н. З. Софій ; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України, Всеукр. фонд «Крок за кроком». Київ, 2007. 128 с.

Ірина Хаджинова

старший викладач кафедри педагогіки та освіти

Марина Красозова

здобувачка вищої освіти,

Маріупольський державний університет

(м. Київ, Україна)

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ З УРАХУВАННЯМ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УЧНІВ

Компетентісно орієнтоване навчання іноземних мов учнів 1-4 класів як початкового етапу в усій структурі вітчизняної шкільної освіти характеризується дидактичними та методичними особливостями організації навчального процесу. Насамперед вони зумовлені віковими особливостями учнів молодшого шкільного віку, які потребують використання спеціальних форм, методів і способів презентації, активізації навчального матеріалу та засобів контролю рівня його засвоєння. Немає остаточних дослідницьких доказів чи універсального доведення щодо найкращого